

Przepływ cieczy przez wirnik o przestrzennej krzywiznie łopatek

12

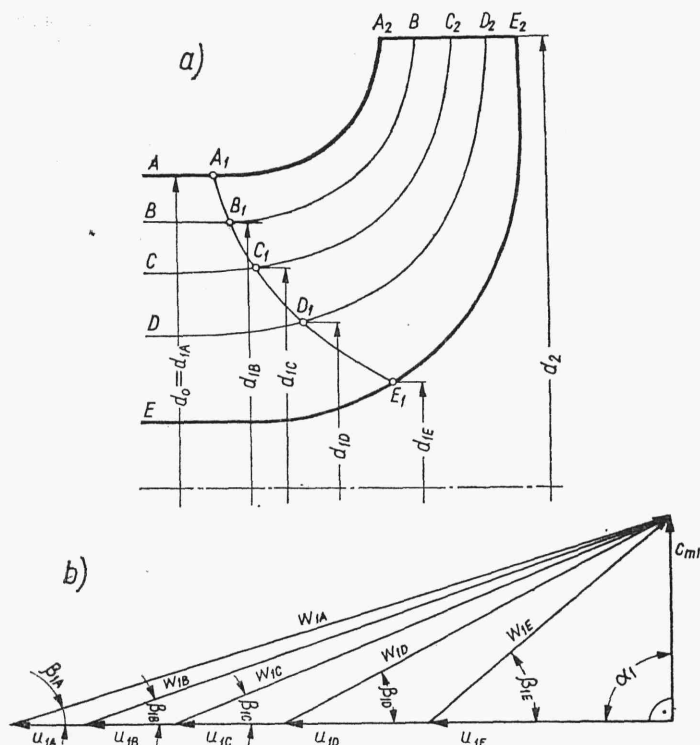
12.1. Uwagi ogólne i założenia

W rozdz. 9 omówiono szczegółowo kształt powierzchni prądu przy przepływie przez wymagowany wirnik, w którym kierunek przepływu zmieniał się od osiowego, przez ukośny, aż do odśrodkowego. W rozdz. 11 został szczegółowo omówiony przepływ odśrodkowy w płaszczyźnie prostopadłej do osi obrotu, cechujący pompy odśrodkowe. Był to przepływ płaski, w którym powierzchnie prądu były płaszczyznami, a linie prądu krzywymi płaskimi (rys. 9.2, linia prądu ED).

Przy zmniejszonym stosunku d_2/d_0 (tabl. 10.1), co następuje przy wzrastającym wyróżniku szybkobieżności, w wyniku wzrostu wydajności lub zmniejszenia wysokości podnoszenia, długość kanału międzyłopatkowego w rzucie południkowym maleje, co przy niezmienionej krawędzi wlotu pociągałoby za sobą spadek oddziaływania łopatek na ciecz, spadek zdolności ssania, a nawet przy szerokim wirniku mogłyby powstawać wsteczne przepływy pogarszające sprawność wirnika. W celu zapobieżenia temu należy kanał międzyłopatkowy wydłużyć przez cofanie krawędzi wlotowej w kierunku wlotu do wirnika (rys. 9.3). Krawędź w rzucie południkowym przyjmuje kierunek ukośny w stosunku do osi obrotu wirnika. Poszczególne punkty krawędzi wlotowej znajdują się na różnych średnicach (rys. 12.1) i ich prędkości unoszenia są różne. Przy założeniu stałej prędkości południkowej c_{m1} wzdłuż krawędzi wlotowej (co przeważnie zakładamy) kąt nachylenia łopatki β_1 będzie zmienny wzdłuż krawędzi, zaś powierzchnia łopatki będzie miała krzywiznę przestrzenną. Jedynie przy niewielkim cofnięciu krawędzi w kierunku wlotu i niewielkim odchyleniu w stosunku do osi wirnika stosuje się jeszcze pojedynczą krzywiznę łopatek.

W wirnikach o wyróżniku szybkobieżności $n_{sQ} \leq 60$ średnica d_2 jest w stosunku do średnicy d_0 dość duża i linia prądu przy zewnętrznej tarczy wirnika (A_1A_2 na rys. 12.1) ma łagodną krzywiznę, tak że krawędź wylotowa łopatki może jeszcze pozostać równoległa do osi wirnika, a kąt β_2 jednakowy na całej długości krawędzi (przy założeniu, iż wysokość podnoszenia dla wszystkich linii prądu jest taka sama).

W przypadku większych wartości n_{sQ} , cechujących pompy helikoidalne i diagonalne, krawędź wylotowa, w celu zapewnienia dostatecznej długości zewnętrznej linii prądu A_1A_2 , musi być ukośna względem osi wirnika.

Rys. 12.1. Wirnik z krawędzią wlotową przesuniętą w kierunku wlotu: a) schemat wirnika, b) trójkąty prędkości w oznaczonych punktach krawędzi wlotowej

W omawianym przypadku przestrzennej krzywizny łopatek również powierzchnie prądu są powierzchniami przestrzennymi obrotowymi, zaś linie prądu, jako ślady przenikania łopatek z tymi powierzchniami są również krzywymi przestrzennymi.

Przy założeniu osiowo-symetrycznego przepływu cieczy doskonałej przyjmujemy, że wirnik zostanie przecięty dowolną płaszczyzną południkową. Obrazem przecięcia będzie profil wirnika (rys. 12.1) oraz linie prądu A_1A_2 , B_1B_2 itd., będące w istocie śladami przecięcia płaszczyzny południkowej z powierzchniami prądu. Jednocześnie linie te są rzutami cylindrycznymi linii prądu. Rzutując następnie przepływ trójwymiarowy na płaszczyznę osiową, tj. prostopadłą do osi wirnika, otrzymamy w rzucie przepływ okrężny.

Tak więc przepływ przestrzenny został rozłożony na dwa przepływy: południkowy, będący przepływem płaskim dwuwymiarowym o prędkości przepływu c_m i okrężny również płaski dwuwymiarowy o prędkości c_u .

12.2. Kształtowanie wirnika

12.2.1. Obliczenia wstępne

Dla danych parametrów Q i H pompy przeprowadzamy obliczenia wstępne głównych parametrów pompy, jak w przypadku pompy odśrodkowej (rozdz. 11):

— wyróżnika szybkobieżności n_{sQ} przy przyjęciu prędkości obrotowej n ,